

ISSN:2791-9617

somuncubaba

Dergisi'nin Eki'dir.

Aile

HAZİRAN 2024

YIL: 31 - SAYI: 284

Güzel Ahlâk

© Sümeyye Büşra YILDIZ

Çocuğun Ahlâk Gelişiminde
Aileye Düşen Görevler

© Eşref BOLUKÇU

Örnek İnsan
Olmak

© H. İkiil ABBASOĞLU

Muktedâ

Peşinden Gidilen, Sünnetine Uyulan (s.a.v)

Peygamberimiz'in bir ismi şerifi de "Muktedâ" idi. Yani sahabe-i kiram Peygamberimiz'e uyar ve onun peşinden giderdi. Sahabe efendilerimiz, Hz. Muhammed (s.a.v.)'i çok sever ve ona büyük saygı gösterirdi. Onun söylediği her sözü dinlemek ve öğrenmek için can atarlardı. Hz. Muhammed (s.a.v.)'in hutbe ve sohbetlerini, nerede ve ne zaman olursa olsun, dikkatle dinlerlerdi. Onun getirdiği mesaj ve yol için mallarını ve canlarını feda ederlerdi. Onu dinlerken, sanki başlarına bir kuş konmuş gibi sessiz ve ciddi olurlardı.

En iyi iletişim, konuşan ve dinleyenin aynı hedef ve düşüncelere sahip olmasıyla gerçekleşir. Bu durumda, sahabe ile Hz. Muhammed (s.a.v.) arasında mükemmel bir iletişim vardı. Hz. Muhammed (s.a.v.), sahabelerinin kalbinde çok özel bir yere sahipti. Ancak, onlara her zaman kendisinin sadece Allah'ın kulu ve elçisi olduğunu hatırlatır ve aşırıya kaçmamalarını söylerdi. Hıristiyanların Hz. İsa'ya gösterdikleri gibi aşırı bir sevgi ve saygı istemediğini öğretirdi.

Bir keresinde, sahabeler onu görünce ayağa kalktığında, "İranlıların birbirlerine saygı gösterirken ayağa kalktığı gibi (benim için) ayağa kalkmayın." demişti. Enes b. Mâlik (r.a.) de sahabelerin, Rasûlullah (s.a.v.)'i çok sevdiğini ama onun ayağa kalkılmasından hoşlanmadığını bildikleri için bunu yapmadıklarını anlatmıştı. Sahabeler, Hz. Muhammed (s.a.v.)'e çok büyük bir sevgi ve saygı duyardı ama asla bu sevgide aşırıya kaçmazlardı. Ancak, bazı sahabeler ona olan sevgilerini göstermek için onun bir saç telini veya eşyasını yanlarında taşımak isterdi. Mesela, Enes b. Mâlik'in annesi Ümmü Süleym, Hz. Muhammed (s.a.v.) evlerine geldiğinde onun saçlarını ve terini toplar ve bir şişede saklardı.

Enes (r.a.), vefat ettiğinde bu şişedeki kokunun kendi kefenine konulmasını vasiyet etmişti ve torunu Sümâme de bu vasiyeti yerine getirmişti. Tâbiûn ulemasından Muhammed b. Sîrin, Enes'in ailesinden birinin Hz. Muhammed (s.a.v.)'in saçının bir kısmını sakladıklarını duyduğunda, Peygamber (s.a.v.)'i göremediği için bu saç teline sahip olmayı dünyadaki her şeyden daha değerli bulduğunu söylemişti. Bu anlatım, Hz.

Muhammed (s.a.v.) ve sahabeleri arasındaki derin sevgi ve saygıyı gösteriyor. Sahabeler, Peygamber (s.a.v.)'e olan sevgi ve bağlılıklarını her zaman büyük bir saygı ve dikkatle ifade etmişlerdir.

Osman Hulûsi Efendi (k.s.) ve Ardında Bıraktığı Güzel Eserler

Mutasavvıflar, Kur'an ve Hz. Peygamber (s.a.v.)'in öğretilerine titizlikle uyarak nasihatlerde bulunmuşlardır. Es-Seyyid Osman Hulûsi Efendi de bu geleneği devam ettiren önemli bir sufidir. Dîvân ve mektuplarında yer alan şiirleriyle, talebelerine ve insanlara doğru yolu göstermeyi amaçlamıştır. Hulûsi Efendi'nin şiirlerinde Yunus Emre, Fuzûlî ve diğer büyük sufi şairlerin etkileri hissedilmekle birlikte, kendine özgü bir tarzı da vardır. Şiirlerini sadece sanatsal birer eser olarak değil, insanlara doğru yolu göstermek için bir araç olarak kullanmıştır. Bu nedenle, vezin ve kafiye hatalarına aldırmadan, manayı ön plana çıkarmıştır.

Osman Hulûsi Efendi (k.s.), müridlerine ve çevresindeki insanlara Allah'a kulluk ve Peygamber (s.a.v.)'e ümmet olmayı öğretmeye çalışmış, onları iyi bireyler olmaya yönlendirmiştir. Şiirlerinde sade, içten ve samimi bir dil kullanarak nasihatlerde bulunmuştur. İnsanlara hayatı boyunca sevgi ve şefkatle yaklaşmış, Allah için hizmet etmeyi amaç edinmiştir. Onun toplumsal barışa katkıda bulunma çabası, düşmanlıkları kardeşliğe dönüştürme gayreti, insanları bir araya getirme azmi ve ihtiyaç sahiplerine yardım etme konusundaki hassasiyeti dikkat çekicidir. Osman Hulûsi Efendi, sadece manevî rehberlik yapmamış, aynı zamanda maddî yardımlarda bulunarak birçok hayır işine imza atmıştır.

Özetle, Osman Hulûsi Efendi (k.s.), sufi geleneği sürdüren, şiirleri ve yaşamıyla insanlara doğru yolu gösteren, Allah ve Peygamber'in (s.a.v.) rızası için hizmet eden önemli bir manevî liderdir. Osman Hulûsi Efendi, dünyada iyi anılmanın ve ölümden sonra hoş bir iz bırakmanın sürekli hayır işleri yapmaktan geçtiğini vurgular. Mü'minlerin cami, okul, köprü gibi hayır kurumlarına öncülük etmeleri, salih evlat yetiştirmeleri ve faydalı eserler bırakmaları gerektiğini ifade eder. Her Müslüman, Allah'ın rızasını gözeterek hayırlı işlerde yarışmalı ve karşılık beklememelidir.

1914'te doğan ve 1990'da vefat eden Osman Hulûsi Efendi, 76 yıllık yaşamında birçok hayır işi yapmış ve büyük eserler bırakmıştır. Allah ve insan sevgisiyle dolu bir kalple, insanları olgun ve bilge bireylere dönüştürmeye çalışmıştır. Hayatını ilim ve irfana adanmış, insanları eğitmek için çaba harcamış ve Allah'ın rızasını aramıştır. Onun mirasını devam ettiren evladı ve gönüldeşleri, ilim ve irfan merkezleri kurarak bu mirası yaşatmaktadır. Osman Hulûsi Efendi, geride büyük izler bırakarak birçok kalıcı hayır işi gerçekleştirmiştir. Allah sevgisiyle dolu kalbiyle, insanları gerçek anlamda sevmenin onları olgun, ilim ve irfan sahibi bireyler haline getirmekle mümkün olduğunu savunmuştur. Kur'an ve sünnete göre ideal insanın başkalarına fayda sağlayan, doğruluktan ayrılmayan, iyiliği emreden, kötülüğe iyilikle karşılık veren ve kimseyi incitmeyen biri olması gerektiğine inanmıştır.

Osman Hulûsi Efendi -tevazu örneği sergileyerek- yaptığı her işi Allah için yapmış, büyük hizmetlere rağmen adını duyurmaktan kaçınmıştır.

somuncubaba
Dergisi'nin Ekidir.
ISSN: 2791-9617

Aile

HAZİRAN 2024 / YIL: 31 – SAYI: 284
Somuncu Baba Dergisi'nin Ücretsiz Ekidir.

İmtiyaz Sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni
Dr. Kemal Demir

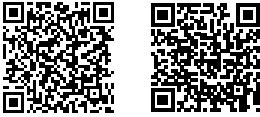
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
M. Hulüsi ERDEMİR

Yayın Editörleri
M. Nazmi DEĞİRMENÇİ
Hulüsi KESKİNTEPE

Yayın Kurulu
Prof. Dr. Nihat ÖZTOPRAK, Prof. Dr. Ali YILMAZ
Prof. Dr. Sebahat DENİZ, Prof. Dr. Bilal KEMİKLİ
Prof. Dr. Abdullah KAHRAMAN,
Prof. Dr. Ali AKPINAR

Grafik Tasarım ve Uygulama
Es- Seyyid Osman Hulüsi Efendi Vakfı

Dergimizi, Web Sayfamız ve Mobil
Uygulamalarımız Üzerinden Okuyabilirsiniz:

Basım-Yayım-Dağıtım-Pazarlama
Çamlıca Basın Yayın Eğitim Sağlık Turizm
İnşaat San. ve Ticaret A. Ş
Zaviye Mah. Hacı Hulüsi Efendi Cad.
No: 89 (44700) Darendede / MALATYA
Tel: (422) 615 15 00 Faks: (422) 615 28 79

04

► Sümeyye Büşra YILDIZ

Güzel Ahlâk

14

► Nilüfer Zontul AKTAŞ
Mehmet Akif Ersoy
Ruhunu Kuşanmak

Çocuğun Ahlâk Gelişiminde
Aileye Düşen Görevler

► Eşref BOLUKÇU

08

İmkân Varken
Yapın Lütfen

► Ayşe Gül PINAR

18

20

Emine Büşra YÜKSEL
Hayatımız Sınav

26

Raziye SAĞLAM

Müslümanların Yeniden
Müslüman Olması

30

M. Emin KARABACAK

Üniversite Sınavında
Anne Babalara Düşen Görevler

Şiirler Şairler
Meclisler

Sait ÖZER

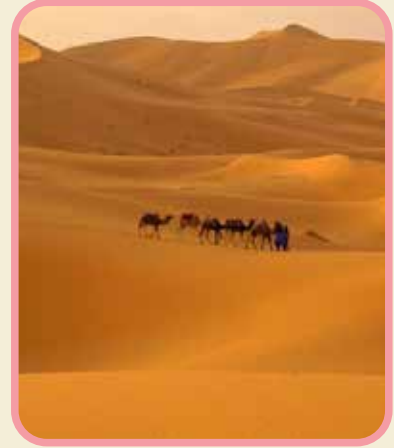
24

II. Mahmud'un
İki Nahif Kızı

Bengisu HAYAT

28

Bilâl-i Habeşî (r.a.)

N. Nida DURAN

33

GÜZEL AHLÂK

▶ Sümeyye Büşra YILDIZ

“Nitekim güzel ahlâk sahibi insanlar diğer insanlar tarafından sevilen kişiler olacakları gibi, Allah tarafından da mükâfatlandırılacaklardır.”

Ahlâk; kişinin nefsinde yerleşmiş, onun karakterini şekillendiren bir yetenek, bir kabiliyettir. Ahlâk, kişinin ayrılmaz bir parçasıdır ve davranışlarını etkiler. Kişinin yapmış olduğu davranışlar, işlediği fiiller onun karakteri hâline gelmiş olan ahlâk özelliği sayesinde, otomatik olarak ve kolaylıkla ortaya çıkar. Böylece ahlâk, kişinin yapmış olduğu fiilleri zorlanmadan ve içinden gelerek yapmasını sağlamaktadır. Ahlâk, gelip geçici bir hâl olmayıp insanın iç dünyasında yerleşen, onun bir parçası hâlini alan kabiliyetlerdir.

Ahlâk, hayatın her alanını kapsar. İnsanın tüm yaşantısı olarak düşündüğümüzde güzel ahlâk, öncelikle kişinin kendi iç dünyası ve davranışlarıyla doğrudan ilgilidir. Daha sonra kişinin içerisinde yaşadığı aile, toplum ve nihayet çevresi ile olan münasebetleri de güzel ahlâkın kapsamına girmektedir.

Yüce Allah şöyle buyuruyor: “... *Nefsini kötülüklerden arındıran kurtuluşa ermiş, onu kötülüklerle gömen de ziyan etmiştir.*” Asıl itibarıyla insanın davranışlarını yönlendiren ve onlara şekil veren kişinin iç dünyası, duygu ve düşünceleridir. Bu irade, davranışlarımızın güzel veya çirkin olmasını belirler. Yüce Allah’ın “*Allah’a temiz bir kalp ile gelmenin dışında o gün, ne mal fayda verir ne de evlat.*” buyurduğu üzere, kalp temizliği aynı zamanda insanın Allah katında değerli olmasının da bir göstergesidir.

Kur’an, insanların nasıl doğru bir imana sahip olacaklarını ve Allah’a karşı yapmaları gereken ibadetlerin neler olduğunu öğretirken günlük hayatlarında sahip olmaları gereken ahlâki özelliklerin neler olduğunu da öğretmektedir.

Yüce Allah, Kur’an-ı Kerim’de “*And olsun ki biz insanı en güzel biçimde yarattık. Sonra onu aşağıların aşağısına indirdik. Fakat iman edip salih amel işleyenler için eksilmeyen de-*

“Güzel ahlâk sahibi insanlar diğer insanlar tarafından sevilen kişiler olacakları gibi, Allah tarafından da mükâfatlandırılacaklardır.”

vamlı bir ecir vardır.” buyurmaktadır. Buna göre, yaratılış itibarıyla diğer varlıklardan üstün olduğu hâlde insan, kötü huy ve davranışlara sahip olması durumunda son derece değersiz bir seviyeye düşebilecektir. Allah’a iman edip imanının gereğince yaşayan insanlar ise böyle bir konuma düşmeyeceklerdir. Nitekim güzel ahlâk sahibi insanlar diğer insanlar tarafından sevilen kişiler olacakları gibi, Allah tarafından da mükâfatlandırılacaklardır.

Kur’an, doğru ve yanlışları ortaya koymak suretiyle güzel ahlâka kaynaklık etmektedir. Mesela dürüst olmak, yalan konuşmamak, insanları aldatmamak, anne babaya karşı gelmemek, insanların arkasından konuşmamak, büyülenmemek, insanları küçük görmemek gibi pek çok ahlâki güzelliğe doğrudan işaret etmektedir. Aynı şekilde Kur’an, ahlâki özellikleri nedeniyle kurtuluşa eren veya yok olup giden önceki toplumların yaşamlarından örnek-

ler vermek suretiyle de güzel ahlâka kaynaklık etmektedir.

Yaşantısı bizler için uyulacak güzel bir örnek olarak sunulan Hz. Peygamber (s.a.v.)'in ahlâkını anlatan, "O'nun (Hz. Peygamber'in) ahlâkı Kur'an'dı." şeklindeki Hz. Aişe Validemizin beyanı Kur'an'ın, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in şahsında örneklige dökülmüş bir ahlâkî rehber olduğunu da göstermektedir.

Müslüman'da bulunması gereken ahlâkî güzelliklerden bazılarına göz atalım: Kur'an'dan hareketle söyleyecek olursak kâmil bir mü'min şu hasletlere sahip olmalıdır: Dürüştür, sadakat ehlidir. Tevazu sahibidir. Sabırlıdır. Hoşgörülüdür. Cömerttir, cimrilik yapmaz. İffetlidir. Adildir. Merhametlidir...

Kehf Sûresi 30. ayette "İman edip salih amel işleyenler bilmelidirler ki biz güzel iş yapanların karşılığını asla zayi etmeyiz." buyrulmaktadır. İmanımızı kemale erdiren ise mü'minin en temel özelliği olan güzel ahlâktır. Güzel ahlâk, peygamberlerin vahiyden sonra ümmetlerine bıraktığı en büyük mirastır. Ahlâkî erdemleri kuşanmak ve kötü davranışlardan kaçınmak, mümin için vazgeçilmez bir sorumluluktur. Allah Rasûlü (s.a.v.) bir hadislerinde şöyle buyurmaktadır: "Mü'minlerin iman bakımından en olgunu, ahlâken en güzel olanıdır."

Bizler, Rabb'imizin "Sen, elbette yüce bir ahlâk üzeresin." diye Kalem Sûresi 4. ayetinde övdüğü ve güzel ahlâkı tamamlamak üzere gönderdiği bir Peygamber (s.a.v.)'in ümmetiyiz. Öyleyse ümmeti olmakla şeref bulduğumuz Sevgili Peygamberimiz gibi bizler de imanımızı hayatımızın her alanına yansıtmaya ve onun yüce ahlâkını kuşanmaya gayret edelim. İmanın aile hayatına yansması iffettir, nezakettir, sevgidir, merhamettir; birbirini üzmeten ve kırmaktan kaçınmaktır. İmanın ticaret hayatına yansması doğruluktur, dürüstlüktür; hak etmediğine el uzatmamak, hak edenin

karşılığını eksiksiz vermektir. İmanın sosyal hayata yansması saygıdır, güvendir. İmanın eğitim hayatına yansması bildiğiyle amel etmek, bilgi ve tecrübesini insanlığın faydası için kullanmaktır. Hayırlı nesiller yetiştirmek için mücadele etmektir. Hâsılı, imanın hayatımıza yansması Allah'ın emirlerine titizlikle riayet etmek ve onun yarattığı mahlûkata şefkat nazarıyla bakmaktır.

"Allah'im! Senden güzel ahlâkla bezenmiş sağlam bir iman ve ebedi kurtuluşa ulaştıracak ameller bahşetmeni istiyorum."

Müslüman ahlâkının cevheri, dinidir. Yegâne önder ve örneği ise, Kur'an'ın canlı örneği ve tercümanı Peygamber (s.a.v.)'dir. Çünkü Yüce Yaratıcı, O'nu insanlığın önüne model olarak koymuş ve uyulmasını salık vermiştir. İşte şu ayet-i celile ve devamında gelen hadis-i şerif bunu ifade ediyor: "Sen en yüce ahlâk üzeresin." "Ben ahlâkî prensipleri tamamlamak üzere gönderildim." Allah (c.c.), Peygamberinin ahlâkını önce inşa ediyor, sonra övüyor, daha sonra da biz Müslümanlardan böyle olmamızı bekliyor.

İslâm, geçmişte bu prensiplere göre ahlâklanmış Müslümanlar sayesinde kendisini diğer insanlara kabul ettirmişti. Müslümanlar olarak Allah rızası için, "hürmet, hizmet, merhamet, edep, hayâ, nefse hâkimiyet, tevazu, adalet" gibi güzel ahlâk örneklerini benimseyerek "yalan, küfür, lânet okuma, alay etme, kibirlenme, koğuculuk yapma, gıybet etme, riyâ, cimrilik, kıskançlık" gibi çirkin şeylerden de uzak durarak hem Allah'a hem kendimize hem hemcinslerimize hem de çevremize karşı güzel ahlâk prensiplerini sergileyelim. Peygamber Efendimiz'in "Müslüman, insanların onun elinden ve dilinden emin oldukları kimsedir." buyruğuna uyalım ki hem dünyamız hem de ahiretimiz güzel olsun.

GUT HASTALIĞI

🎥 Nesibe AYDIN

Gut; eklemlerde ağrı, şişlik, hassasiyet ve sıcaklığa neden olan bir iltihap şeklidir. Eklemlerde meydana gelen şişlik, kızarıklık, hassasiyet, ani ve şiddetli ağrı şeklinde kendini belli eder. Genellikle ayak başparmağının eklem ağrısı ile karakterizedir. Gut hastalığında bacak eklemleri (ayak, ayak bileği ve diz) en çok etkilenen yerlerdir.

Gut hastalığının atakları bir anda meydana gelebilir. Nadiren de olsa omurgayı etkilediği görülmektedir. İlk dönemde, yılda bir veya birkaç kez görülen gut atakları, ilerleyen dönemlerde daha sık olabilir ve yılda birkaç kez görülebilir. Aynı zamanda gut atakları farklı eklemlerde olabileceği gibi aynı eklemlerde de tekrarlayabilir.

Gut, vücuttaki aşırı ürik asit miktarından kaynaklanır, bu da eklemlerde ve yumuşak dokularda anormal ürik asit kristallerinin birikmesine ve gut hastalığına neden olur. Yumuşak dokuda bir yumruya yol açan ürik asit toplanmasına tofus denir. Ürik asit kristalleri böbreklerde de oluşabilir ve böbrek taşlarına neden olur. Etin az, sebze ve meyvelerin daha fazla tüketilmesini amaçlayan bir diyet ile kandaki ürik asit seviyesi ve gut ataklarının gelişmesi olasılığının azaltılması sağlanabilir.

Gut Hastalığının Belirtileri

Yoğun eklem ağrısı: Guttan yaygın olarak etkilenen eklemler ayak bilekleri, dizler, dirsek-

ler, el bilekleri ve parmakları içerir. Ağrının başlamasından sonra 4 ila 12 saat içinde şiddeti artabilir ve birkaç günden birkaç haftaya kadar sürebilir.

Şişlik ve kızarıklık: Atak sırasında etkilenen eklemlerde şişlik ve kırmızı lekeler meydana gelebilir.

Hareketlerin kısıtlanması: Gut hastalığının ilerlemesi durumunda eklemlerde hareketlerin kısıtlanmasına neden olur.

Gut, bir kan testiyle kolayca teşhis edilemeyen hastalıklardandır. Çünkü birçok insanın farklı nedenlere bağlı olarak kan ürik asit seviyelerinde artış olabilir ve bu durum her zaman gut hastalığına neden olmaz.

Gut hastalığı tedavi ve kontrol edilebilir bir hastalıktır. Gut hastalığının belirtileri, genellikle tedavinin başlamasından sonraki 24 saat içinde belirgin bir şekilde iyileşebilir. Risk faktörlerine bağlı olarak değiştirilebilir durumlarda ele alınarak kandaki ürik asit seviyeleri düşürülebilir ve yaşam biçiminde yapılan değişikliklerle desteklenebilir.

Gut tedavisinde kullanılan ilaçlar, gut atağını engelleyerek ürik asidi düşürmeye yardımcı olur. Böylece gelecekteki gut atakları da önlenmiş olur. Gut hastalığında öngörülen tedavi şekli kişinin yaşı, aldığı ilaç türü, böbrek fonksiyonu, genel sağlık durumu ve diğer sorunlara bağlı olarak değişebilir.

ÇOCUĞUN AHLAK GELİŞİMİNDE AİLEYE DÜŞEN GÖREVLER

▶ Eşref BOLUKÇU

“Toplumun temeli olan ailenin ahlâki tutumu, çocuğun çevresi ile uyumlu yaşamasını, yanlış davranış ve alışkanlıklardan uzak kalmasını, erdem ve sorumluluk sahibi olmasını sağladığı gibi, tam tersi de mümkündür.”

Ahlâk, bir toplum içinde kişilerin uymak zorunda oldukları davranış biçimlerini ve kurallarını ifade eder.

Ahlâk, insanın amaca yönelik olarak kendi arzusuyla iyi davranışlarda bulunup kötülükten uzak durmasıdır. Ahlâk gelişimi, çocukların doğru ve yanlış ilkelerini benimsediği ve onayladığı davranışları benimseme becerisi sürecidir.

Ahlâk gelişimi, toplumun tüm değerlerine kayıtsız şartsız uymak değildir. İçinde yaşadığı topluma uyum sağlamak için değerler sistemi oluşturma sürecidir.

Sevgi, saygı, doğruluk, hoşgörü, adalet, ihtiyacı olana yardım gibi insancıl değerler ahlâk kurallarını oluşturur ve toplumsal huzur ve düzenin sağlanmasında başrolü oynar.

Her anne baba ve toplum, erdemli-ahlâklı çocuklar yetiştirmek ister. Burada ölçüt, toplumun ve ailenin ortak değerlerinin çocuğa kazandırılmasıdır. Toplumun değerlerini kazanmamış yani ahlâklı yetişmemiş insanlar için kanunların da bir anlamı yoktur. Bir insan, isteyerek kötülüklerden uzak durup iyilik ve doğruluğa yöneliyorsa o insanın ahlâk gelişimi tamdır.

Çocuğun ahlâk gelişimi fiziksel, psikolojik ve zihinsel gelişimine paralel olarak seyreder.

İnsan, iyi ahlâk üzerine doğmuştur. Yani ahlâklı ve erdemli davranışlar her kültürde ve her dinde vardır. Bütün kültürlerdeki insanlar adalet, eşitlik, sevgi ve saygı gibi temel ahlâki kavramları kullanırlar.

Çocuk, ailesinden ve yakın çevresinden öğrendiği değerler ile sosyal gelişimini önemli ölçüde tamamlar. Öğrenmiş olduğu bu ahlâki değerleri, kendi aile ve çevresine de yansıtarak ahlâk gelişimini nesilden nesile devam ettirir.

“Toplumun değerlerini kazanmamış yani ahlâklı yetişmemiş insanlar için kanunların da bir anlamı yoktur. Bir insan, isteyerek kötülüklerden uzak durup iyilik ve doğruluğa yöneliyorsa o insanın ahlâk gelişimi tamdır.”

Çocuğun sayısız deneme ve yanılgıları yanında aile ahlâkından aktarılanlar, ahlâk gelişiminde temel rol oynar. Toplumun temeli olan ailenin ahlâki tutumu, çocuğun çevresi ile uyumlu yaşamasını, yanlış davranış ve alışkanlıklardan uzak kalmasını, erdem ve sorumluluk sahibi olmasını sağladığı gibi, tam tersi de mümkündür.

Burada ahlâk ile ilgili iki durum karşımıza çıkmaktadır: “kişi ahlâki” ve “aile ahlâki”

Kişi ahlâki: İyi davranış kalıplarıdır: Dürüstlük, saygı, sevgi, samimiyet, adil olmak, alçak gönüllülük, kıskanç olmamak, kötü alışkanlıkların olmaması ve bunun gibi birçok karakter özelliği kişi ahlâkını ortaya koyan değer yargılarıdır.

Aile ahlâki: Toplumsal bir kurum olan aile içinde uyulması gereken ve uyulması beklenen davranış kurallarını ifade eder. Kişi ahlâki, aile ahlâkını oluşturur. Hiç şüphesiz ki toplumun ahlâkını oluşturan ailedir. Bu nedenle aile, kendi ahlâki değerlerini önemsemelidir. Eşlerin birbirlerine olan ahlâki sorumlulukları kadar, çocuklarına karşı da ahlâki sorumlulukları bulunmaktadır. Anne ve babanın, çocukların ahlâk sahibi bireyler olarak yetişmesinde çok önemli rol ve görevleri bulunmaktadır. İnsanın ahlâki açıdan kendisine, aile fertlerine ve çevresine karşı sorumlulukları vardır. Bu nedenle çocuklar da görev ve sorumluluklardan uzak tutulmamalıdır.

Ahlâki değerler, küçük yaşlardan itibaren öğretilmelidir.

Ahlâk Gelişimi İçin Aileler Neler Yapmalıdır?

- Çocuk gelişim özellikleri öğrenilmelidir. Ahlâk eğitiminde de diğer eğitimlerde olduğu gibi yaşa ve gelişim düzeyine göre yaklaşılmalıdır. Her yaşın özellik ve görevlerinin anne ve babalar tarafından bilinmesi, diğer eğitim alanlarında olduğu gibi ahlâk eğitiminde de çok önemlidir. Bu durumu bilmeyen anne babalar, gelişim çağındaki çocuğun bazı davranışlarını ahlâka aykırı olarak görebilmektedir. Bilinmesi gereken, bu davranışların, o gelişim çağının doğal bir özelliği ve normal olduğudur.

- İyi bir ahlâk eğitimi için çocuk ile iyi bir iletişim kurmak gerekir. Aynı zamanda evdeki herkes arasında olumlu ve sevgi dolu bir iletişim olmalıdır.

- Çocuk, disiplin ile yetiştirilmelidir. Yani kuralların ne olduğu, yaşına uygun olarak öğretilmelidir. Tamamen özgür bir sosyal ortam olmadığını çocuk kavramalıdır.

- Ahlâk eğitiminde ödül verilirken dengeli ve yerinde verilmelidir.

- Çocuklar, anne ve babalarını örnek alarak öğrenir. Ahlâk eğitiminde de iyi model

olunmalıdır. Evde kaba bir dil varsa, çocuktan farklı bir dil beklenemez.

- Çocuğun çevresi, arkadaşları, sınıfı ve iletişimde olduğu diğer insanlar, ahlâk gelişimi üzerinde etkilidir. Aileler, çocuğun arkadaşlarına ve çevresine dikkat etmelidir. Olumsuz örnekler konusunda önlem almalıdır.

- Aileler, okulda verilen değerler eğitimi konusunda okul ile iş birliği içinde olmalıdır.

Büyük baskı altında, eleştiri ve ceza korkusuyla yetiştirilen bir çocukta vicdan çok gelişecek; o çocuk dıştan uyumlu, uslu ve söz dinler görünürken, içinde fırtınalar kopacaktır. Sürekli yanlış yapma korkusuyla kısıtlı ve ölçülü davranacak, tedirginlik içinde olacaktır. Başkalarını üzmemekten, bir haksızlık yapmaktan büyük kaygı duyacak; hep kuruntulu ve kararsız davranacaktır. Herhangi bir olumsuzluk karşısında suçu önce kendisinde arayacaktır.

Öğüdün ve cezanın çok olduğu bir eğitimde, sağlıklı bir ahlâk gelişiminden bahsedilemez. Baskıyla aşılana ahlâk da sağlıklı değildir. Olumlu özellikler ve erdemler ilk yaşlarda anne baba ile kazanılmaya başlanacak, ilk temeller atılacak, daha sonra öğretmenler ve yakın çevrede beğenilen büyüklerle özdeşim yapılarak ilerlenecektir.

HULÛSİ EFENDİ

Hulûsi kalp ile kapına geldim,
Hakk'ın has kulusun inandım bildim,
Ben ki uzaklarda bir garip güldüm,
Hulûsi Efendi şeyhim efendim.

Darende'ye doğan aysın, güneşsin,
İlim ocağında sevgiye eşsin,
Ulaştır sevgini bağrımı deşsin,
Hulûsi Efendi yoluna bendim.

Kurulmuşsun şelalenin bendine,
Karılmışsın Tohma çayın rengine,
Ruh göğe yükselir, nefis engine,
Hulûsi Efendi bulunmaz dengin.

Seyitlerden soyun gelir yüceden,
Seher vakti yol bulursun geceden,
Sorulursun dost arayan niceden,
Hulûsi Efendi sevgili sendin.

Otuz yapraklı gül, konmuş başına,
Darende'yle değmiş binler yaşına,
Adını yazmışlar hece taşına,
Hulûsi Efendi nefsin yendin.

Peygamberden el uzattın ellere,
İlahi aşk ile sundun güllere,
Uzak diyarlardan düştük yollara,
Hulûsi Efendi yüreğin engin.

Sevgiyi yoğurdun temiz özünde,
Kelimeler bala döndü sözünde,
Dünyanın cevheri yoktu gözünde,
Hulûsi Efendi azığın zengin.

Hedefin yüksekte iyi ki varsın,
Tevhitle dolusun Rasul'e yarsın,
Seni sevenlere taze baharsın,
Hulûsi Efendi şahım efendim...

Rabia BARIŞ

ÖRNEK İNSAN OLMAK

© H. İKİLİ ABBASOĞLU

Bütün cihanı araştırdım. Güzel ahlâktan daha üstün bir liyakat bulamadım.” (Hz. Mevlâna)

İnsanlar arasındaki ilişkilerde ahlâk, toplumun temel direği olarak kabul edilir. Güzel ahlâk, insanın karakterini ve davranışlarını yücelten bir değerdir.

Ahlâkî değerlere sahip olmanın kişisel gelişimimize, sosyal ilişkilerimize ve toplumun refahına büyük katkıları vardır. Bu nedenle, güzel ahlâkın önemini anlamak ve bu ahlâkî günlük yaşama yansıtma her ferden üstüne düşen bir görevdir.

Güzel ahlâk, insanın iç dünyasında başlar. Kişinin düşünceleri, duyguları ve niyetleri gibi içsel faktörleri ve ahlâkî davranışları belirler. İçsel değerlere sahip olan bir insan, dürüstlük, adalet, hoşgörü, saygı ve merhamet gibi ahlâkî değerleri de benimser.

Bu değerler, insanın diğer insanlarla etkileşimini düzenler ve toplumdaki ilişkilerin sağlıklı bir şekilde yürütülmesini sağlar.

Ahlâk, Arapça kökenli bir kelimedir. Arapçada “yaratılış, huy” anlamlarına gelen “hulk” yahut “huluk” kelimelerinin çoğulu olan ahlâk, Türkçeye geçerek dilimizde kullanılmaya başlanmıştır.

Türkçe sözlüklerde ahlâk; “bir toplum içinde kişilerin uymak zorunda oldukları davranış biçimleri ve kurallar”, “insandaki iyi ve kötü huylar, tabiat, insanı mânen yükselten iyi tabiatlar, faziletler” anlamlarına gelmektedir.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.), bir hadisi şeriflerinde şöyle buyurmuştur:

“Mîzana konan ameller arasında güzel ahlâktan daha ağır gelecek hiçbir şey yoktur.”

Yine bu hadisi şeriften yola çıkarak söyleyebiliriz ki güzel ahlâk hem dünya hayatımız hem de ahiretimiz için oldukça önemlidir.

“Kişinin düşünceleri, duyguları ve niyetleri gibi içsel faktörleri ve ahlâkî davranışları belirler. İçsel değerlere sahip olan bir insan, dürüstlük, adalet, hoşgörü, saygı ve merhamet gibi ahlâkî değerleri de benimser.”

Bütün bunların yanında, öncelikle güzel ahlâka sahip olmak, kişinin kendine saygı duymasını sağlar. Kendine saygısı olan bir insan, başkalarına saygı duyabilir ve böylece daha sağlıklı ve mutlu ilişkiler kurulabilir.

Güzel ahlâk, aynı zamanda toplumun temel yapı taşıdır. İnsanlar arasındaki ilişkilerde hoşgörü, adalet, eşitlik gibi ahlâkî değerlerin gözetilmesi, toplumda huzur ve sükûnetin sağlanmasına yardımcı olur.

Güzel ahlâk, toplumun değerlerine uygun davranan bireylerin yetişmesini sağlar; bu vesileyle de toplumda dayanışma ve birlik ruhunu güçlendirir.

Es Seyyid Osman Hulûsi Efendi, bir beytinde şöyle buyurmuştur:

Doğruluk kârın olsun, vefâ şîârın olsun

Sadâkatte, vefâda örnek insan ol, örnek.

İşin doğruluk olsun, en önemli vasfın vefa olsun; sadakatte ve vefada örnek insan ol, örnek.

Osman Hulûsi Efendi, bu beytinde güzel ahlâkın gerekliliklerinden olan dürüstlük ve sadakatten yola çıkarak bizlere nasıl örnek insan olacağımızı belirtmiş ve doğru yolu göstermiştir. Rabb'im, bizlere büyüklerimizin yolundan gitmeyi ve onların nasihatlerindeki gibi örnek insan olabilmeyi nasip etsin.

MEHMET AKİF ERSOY RUHUNU KUŞANMAK

▶ Nilüfer Zontul AKTAŞ

“Verilen yetenek ve fitrata sadık kul karakterleriyle, derin rüyalar görüp onlara doğru yürümekle harcarlar vakitlerini. Akitlerine sadık edayla revan olurlar kutlu yollara..”

Kısık sesle içimizden düşünmekti hayaller... Ve o hayallere yürüdükçe insan! İnsan olduğunun, üreten olduğunun farkına varacaktı.

İşte o hayallerin sahiplerindendi Mehmet Akif Ersoy. "Bir Âsım nesli" diyerek hayalini satır satır özgürlükle kuşattığı dizelere vuran, bizlere nesil yetiştirme şuurunu ve bu yol üzere istikameti öğreten yüce insanlardan biriydi.

Yumruklarını sıktıklarında da aşk sızar parmak aralarından onların. Boğazlarında birikmiş düğümleri yutkunurken de...

Ömürlerini dava, hareket ve toplum ıslahına önderlik edecek aksiyonlar mihverinde, Bir'le birleştirmiştir onlar... Hakkaniyet ve adanışın istikametiyle yol alırlar...

Tüm engebeler, ayaklarına takılan tüm taşlar, sadece ayakkabılarını eskitir... Geçit vermeyen tüm köprülerden gönül köprüleriyle geçerler...

Onlar paslı kilitlerin açılmasında anahtar dırlar. Verilen yetenek ve fitrata sadık kul karakterleriyle, derin rüyalar görüp onlara doğru yürümekle harcarlar vakitlerini. Akitlerine sadık edayla revan olurlar kutlu yollara...

Onlar benlik egosundan uzak, imar ve ıslahın adamlarıdır. Aldıkları mesafe sebebiyle de ne şımarırlar ne durur ne de övünürler. Onlar salih olmanın erdemleriyle, hakikate çıkacak yolların kolay olmayacağını da bilirler...

Dururlar belki bazen! Lakin bilirler ki durmak yürümek değil. Nefesi daha fazla içine çekip derine dalmaktır mesele ve ölçmezler mesafeleri... Dalabildikleri kadar dalarlar, çıkardıklarını hibe ederler. Gözleri pektir, itidallik içindedirler.

Ağır, vakur, temkinli yürüyüşlerini sadakat ve emanet bilinciyle kuşanmışlardır. Hayallerini var etmeye ve toplumun ıslahında temel olma-

ya, duvar olmaya çalışırlar.

Cökkuşağı misali maviye kemer olurlar, top-rağa koku. Yürür de yürürler...

Yol alısta azı çoğu hesap etmeden, azığı soğuğu hesap etmeden, sabır ile bir o kadar da inşirah ile yürürler.

Büyük hayalleriyle topluma ışık olan üstat Mehmet Akif Ersoy ilim, fikir, hareket ve erdem yolculuğunu gelecek nesillere yaşayarak göstermiştir. Yazarak sunduğu eserlerde onun biz-zat ayak sesleri vardır. Sonsuz teslimiyeti vardır.

Sonuca endeksli değildir konuşmaları, yazıları, attığı adımları; gönül merkezlidir. Akif'in bize çizdiği örnek çerçeve arzumuzdur bizim de. "Çocukların gözlerindeki şen kahaahaları duymak; atların serbestçe koşuşuna, çiçeklerin korkmadan açışına, Anadolu ruhunu emmiş kadınların yüzündeki berraklığa şahit olmak, zulümlerin yakasına yapışmak..." Korkma, sözünün hakiki muhatabı olabilmek.

Buğusuna kapıldığımız ekmek alıkoymalıydı bizi bu yürüyüşten, say'dan diyorum Akif'çe. Hayallerimiz büyük olmalıydı, dertlerimizi çepeçevre saracak.

Ve yaşayışlar bir ömre sığan, çokça ömürlük olmalıydı, zamanı bereketli kılarak. Vatan sevgisiyle, Hakk'a hizmetle.

Ona yazdığım mektupla sözlerimi tamamlamak isterim.

Sevgili dedem Âkif'e...

Onurlu bir yaşam binlerce dönüştür elbet...

Hissiyatını her okuyuşumda yürekten hissettiğim şiirin, bağımsızlık sembolümdür.

Kalpten söylenen, yaşarken kâğıda akan nice sözün ölümsüzlüğünü sen öğrettin kıymetli şair...

Dik duruşunun, erdeminin, çalışkanlığının şahitliğinde, dava sahibi olarak yol almanın bilinciyle yolundayız...

Korkma dedin, korkmadık!

Yaratılmışı hizmet etmekten, gücümüzü tüketmekten, yürümekten, koştuktan, hatta ölmekten korkmadık.

"Korkma!" dedin, göklere seslendik, yüceldik. Köklerimiz derinlere saldık, boy verdik. Korkusuzluğun özgürlüğünü öğrettin, imkân ölçüleri ile değil iman ölçümüzle gücümüzü zirvede tuttuk.

Zulme boyun eğmenin insana yüklediği aciziyeti öğrendik. Şiirlerinin şaha kaldıran satırlarında bambaşka yaşadık, yaşamaktayız.

*Zulmü alkışlayamam, zalimi asla sevemem
Gelenin keyfi için geçmişe kalkıp sövemem
Biri ecdadıma saldırdı mı, hatta boğarım!
Boğamasam da hiç olmazsa yanımdan kovarım
Üç buçuk soysuzun ardından zağarlık yapamam
Hele hak namına haksızlığa ölsem tapamam
Doğduğumdan beridir, âşığım istiklale
Bana hiç tasmalık etmiş değil altın lale
Yumuşak başlı isem, kim dedi uysal koyunum*

*Kesilir belki, fakat çekmeye gelmez boy-
num*

*Kanayan bir yara gördüm mü yanar tâ ciğerim
Onu dindirmek için kamçı yerim, çifte yerim!*

Dedem Akif, senin izinde yol almanın gurunun yaşıyorum.

Bu izle evlatlar yetiştirip vatanını gözü gibi koruyup aşkla çalışan nesiller için büyütüyorum kalbimi.

Çocuklar, gençler doluşsun diyorum.

-Asım'ın nesli- hayalini hayalim edindim.

Ne çöller susuz kalsın ne deryalar güneşsiz. Her insan bir nehirdir, bir deryaya kavuşur ya da varamadan kurur. Tüm azalarımızla bereketin kalbinde, başağın burcunda olma azmindeyiz. Bir kurtuluş destanını öğrenirken senden! Anbean İstiklal Marşı'nın derinliğiyle serinledik.

Sevgili dedem Akif, yolcu yolca mesafe alır. Sen bize yol oldun kelamın aydınlık. Şimdi sen göremesen de bu şiirin şahlandırdığı çocukları! Onlar senin mirasını koruyor. Senin davana sahip çıkarak büyüyor.

Sevgili dedem Akif, hakkıysa Hakk'a tapmanın istiklal! Biz bu hakla, baş eğdiğimiz Hakk'ın muttaki kullarından olan seni, çok sevdim.

Milli marş bildiğimiz şiirini ezber ettik, her satırında vatanımıza tekrar tekrar âşık olduk. Bastığımız yerler sadece toprak değildi, dizelelerinle bambaşka hissettik toprağı. Yan gözle bakanlar için, binlerce şehit verdik ve vermekteyiz.

Allah, bu millete bir daha İstiklal Marşı yazdırmasın. Mekânın cennet, ruhun şad olsun. Şimdi burada ruhuna Fatihalar okuyan, bağımsızlığı, vatan ve millet emanetini öğrenen gençlik bir nesil var. Biz kimiz? Asım'ın nesliyiz.

DARENDE'YE SESLENİŞ

Darende'm gülizarım, çiçek çiçek derdiğim
Ol Hulûsi Sultan'ı bağına belediğim
Al götür buralardan bulutlara yükleyip
Tarlanda ekinlerle serpilip güvereyim.

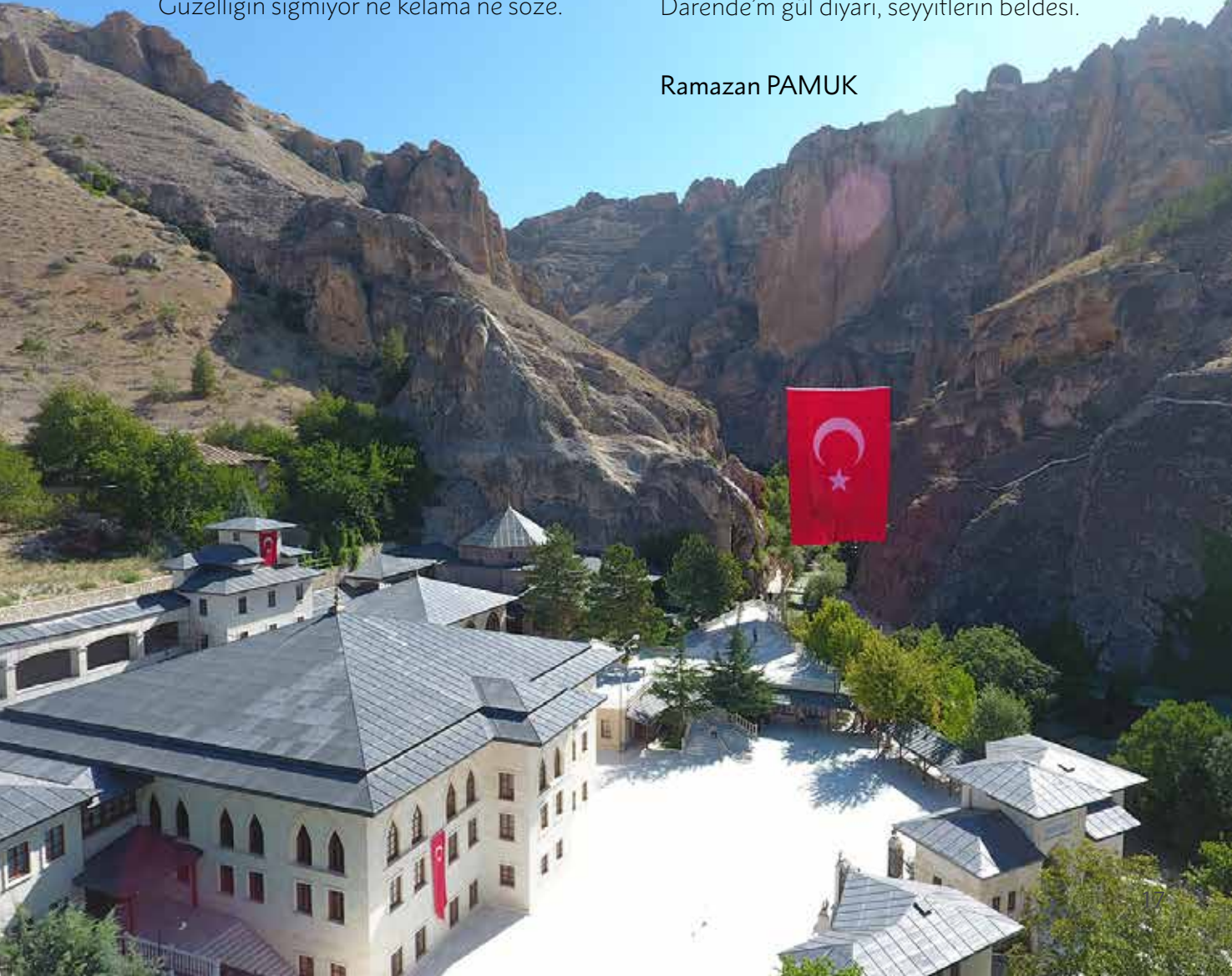
Kıyamam toprağına basmaya incinirim
Göklerde kanat çırpın süt beyaz güvercinim
Her yaprağı rayiha, her günün dürdanedir
Seni bilmeyen eller haraptır viranedir.

Şeyh Hamid-i Veli'nin sancağı sende saklı
Nazlı bir gelin gibi durur telli duvaklı
Firkatin acı verir, yuslatın bayram bize
Güzelliğın sığmıyor ne kelama ne söze.

Sarp kayalar semaya direk olup çıkmada
Tohma Kevser ırmağı cenneti andırmada
Ummanı derya gibi açılır gönlüm sende
Ne ölüler dirildi, hayat bulup sinende.

Velilerin öz yurdu, sultanların otağı
Erenlerin gözyaşı, ermişlerin yatağı
Allah, Allah diyerek cuşa gelir zerresi
Darende'm gül diyarı, seyyitlerin beldesi.

Ramazan PAMUK

ELİNİZDE İMKÂN VARKEN YAPIN LÜTFEN

▶ Ayşe Gül PINAR

“Şimdiki aklınızı, vicdanınızı can yoldaşlarınızdan esirgemeyin. Dünyada misafiriz. Kim kimden önce gider, belli değil. Eşlerinize götüğünüz inat, sizin vicdanınızda taş olur ve onun başucuna dikilmiş taşa bakar kalırsınız.”

“Erken yaşta emekli oldum ben.” diye başladı söze.

“Emekli olmadan evimi ve arabamı da almıştım. Dört çocuğum var, onları da evermişim.”

Anlatırken gözleri yerde, kendi ayakta...

Bir ben, bir hanım, bir tas çorba, bir tas yoğurt, biraz turşu...

Cahersiz (kahırsız), ayağımızı uzatıp yaşadık.

Ama daha ne yaşımız var ne yasımız, çok şükür.

Hanım, gezelim, ne işimiz var der, ben de hep yok derdim.

Paramız var yahu, elimiz ayağımız tutuyorken şu kaplıcalara gidelim der, yine yok derdim.

Şöyle bir yürüyelim der, yok derdim.

Beş lira harçlık ister, iki lira verirdim.

Neden bilmem, onun istediği kanalı bile açmazdım.

Son beş altı senedir de onunla uyumazdım.

Telefonla konuşsa uzatma, kapat, derdim.

Bir komşuya hamur pişirip vermek istese tantana çıkarırdım.

Ve güya hanımım “can” yoldaşımdı.

O bana “can” yoldaşydı ama meğer ben değilmişim.

Bir sabah uyandım, yok.

Yastığının altında çorapları, tülbenti var; ayaklarını sildiği havlusu bile ıslak ama o yok.

Kıldığı son vakit namazı sabah namazıydı, öğlen namazından sonra topraktaydı benim hanım.

Evim, arabam, elimde TV kumandam, cebimde param...

Her şeyim bana kaldı.

O gitti.

Yalnız kaldım.

Onun tüm istedikleri imkân dâhilindeydi.

Ama ben istemedim.

Sağlığım, param, gücüm, kuvvetim ve karım varken ben hiçbirini için yoktum.

Şimdi karım gitti ama ben hepsi ile var iken yok oldum.

Şimdiki aklım olsaydı cümlesi bir geç kalınmışlık çığılığı.

Şimdiki aklınızı, vicdanınızı can yoldaşlarınızdan esirgemeyin.

Evlatlarınız ne görecekseniz sizin kapınızda görsün.

Dünyada misafiriz.

Kim kimden önce gider, belli değil.

Eşlerinize göttüğünüz inat, sizin vicdanınızda taş olur ve onun başucuna dikilmiş taşa bakar kalırsınız.

HAYATIMIZ SINAV

► Emine Büşra YÜKSEL

“Hayatta imtihanlar hiç bitmemekte, biri bittiğinde diğeri başlamaktadır. İmtihanalarda beklenen başarı elde edilememiş olsa da her biri kişiye hayati önemi haiz tecrübeler kazandırmaktadır.”

İnsanlar dünyaya ümmî olarak gelirler. Yani insanlar annelerinden doğduğunda bedenleri çıplak, beyinleri ve kalpleri saf, yalın, arı ve duru bir haldedir. İnsan, fitratında yer alan hem iyiye hem de kötüye karşı meyil duygularıyla aile, okul ve çevrenin etkisiyle kimlik kazanmaya başlar. İnsan, çevresini ve dünyayı tanımaya başladığı andan itibaren görerek, anlayarak ve tecrübe ederek öğrenme faaliyetini devam ettirir. İnsanın yaşayarak ve tecrübe ederek öğrendikleri, örgün eğitimde öğrendikleri kadar değerlidir.

Öğrencinin bilgi seviyesini ölçen en klasik yöntem sınavdır. Öğretmenler, yazılı veya sözlü sorularla, öğrenciye aktardığı bilgilerin geri dönüşünü almaya, verdikleri iyi notlarla onları motive etmeye, düşük notlarla da uyardırmaya çalışırlar. Klasik sınav yönteminin yararlarının yanı sıra öğrenci üzerinde zararlı etkileri de görüldüğünden ilkokulda sınavla ölçme ve değerlendirme uygulamasına son verilmiştir.

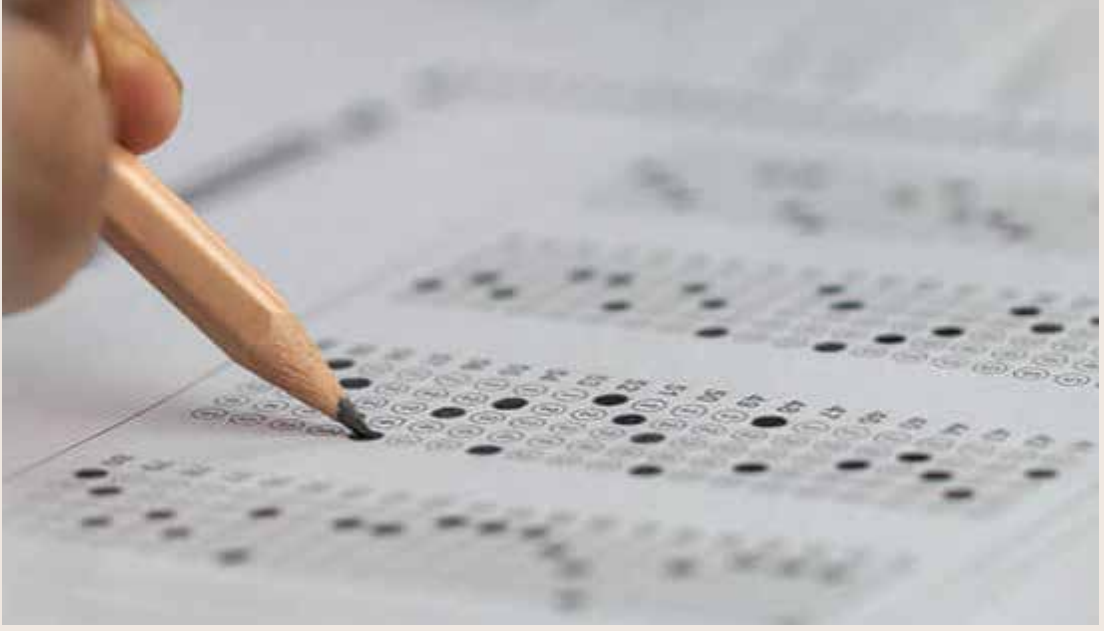
Okullarda yapılan sınavların yararları; öğrencinin bildiği ve bilmediği konuların tespit edilmesi, bilgisinin ve emeğinin ödüllendirilmesi, başarı için çalışmaya teşvik edilmesi, kabiliyetlerinin ortaya çıkarılıp bu yönde yönlendirme yapılması, bilmediği konuların tespit edilerek telafi edilmesi, öğrencide görülen gevşekliğe karşı önlem alınması gibi hususlardır. Zararlarının ise başarının akademik verilerden ibaret görülmesi, spor, sanat ve zanaata yönelik becerilerinin göz ardı edilmesi, öğrenciyi erken yaşlarda bir yarış maratonuna sokarak çocukluk ve gençlik yıllarının stresle geçmesine yol açılması ve bunun da çocuğun psikolojisini olumsuz etkilemesi gibi hususlar olduğu söylenebilir.

Çocuklar, temel bilgileri dört yıl eğitim gördükleri sınıf öğretmenlerinden alırlar.

“İnsanın yaşayarak ve tecrübe ederek öğrendikleri, örgün eğitimde öğrendikleri kadar değerlidir.”

Ortaokullarda da farklı branşları ve bu branşlarda eğitim veren hocaları tanırırlar ve eğitim ve öğretimdeki çeşitliliğin farkına varırlar. Öğrencinin bir mesleğe yönelmesi ise tercih ettiği lise türüne göre başlar. Bu aşama önemlidir. Öğrencinin okuyacağı lise türü; öğrenci velisi, ilk ve ortaokuldaki öğretmenler ve rehber öğretmenlerle yapılacak istişarelerle ve öğrencinin öğrenme becerileri dikkate alınarak belirlenmelidir. Öğrencinin kabiliyeti dikkate alınmadan, kabiliyetine uygun olmayan popüler mesleklere yönlendirilmesi, onun ömür boyu başarısız ve mutsuz olmasına yol açabilir.

Öğrenci, lise ve üniversitede her dersi geçmek için sınavlara girmek ve geçerli notlar almak durumundadır. Öğrenci, üniversiteye ve üniversiteden sonra bir mesleğe giriş için de hayati önemi haiz sınav aşamalarından geçer. Bütün sınavlarda başarı elde edebilmenin şartı şudur: Sınava hazırlık son günlere bırakılmamalıdır. Dersin konularını derste öğrenen, planlı, düzenli ve sürekli okuyarak kendisini geliştiren öğrenciler için sınavlar normal ve kolay bir işlemden ibarettir. Sınavlar çalışana kolay, çalışmayana zordur. Bir branşa ve kadroya binlerce adayın başvurduğu bir ortamda adil bir atama yapılabilmesi için sınavla ölçme işleminden başka bir yol da yoktur. Müstesna başarı bekleyenler, müstesna bir çalışma temposu içinde olmak zorundadır. Günlük üç-dört saat telefon karıştırıcıların sınavlarda başarı beklemesi temenniden ibaret kalır.

Hangi sınav olursa olsun, iki üç girişten sonra istenen başarı elde edilememişse başka alanlara yönelmek gerekir. Zira geçen zaman ömürden eksiliyor. Gençliğin en verimli yılları sınavlara hazırlıkla geçmektedir. Günümüzde sanayide ara eleman ve çirak bulamayan ustaların yakınmalarına kulak vermek gerekir. Bir zanaat kolunda uzmanlaşmış bir usta, memurun iki katı maaş alabilmektedir. Gençlerin risksiz, temiz ve kolay iş arayışı, sınavsız girilebilen bazı ağır fakat kazançlı iş kollarında eleman sıkıntısına yol açmaktadır.

Aslında hayatın tamamı baştan sona imtihandır. Allah, kullarını çeşitli şekillerde imtihan etmektedir. Bazıları, anne-baba ile bazıları evlatla, bazıları kardeşle, bazıları kadınla, kimi de mal ve makamla imtihandan geçmektedir. Kur'an'da imtihan, belâ ve fitne kelimeleri arasında nüanslar olsa da hepsi farklı imtihan türlerine işaret etmektedir. Dünyada Allah'ın imtihanını kazananlar ahirette cennetle ödüllendirileceklerdir.

Hayatın farklı aşamalarında bize iş verecek ve bizimle yakınlık kuracak kimseler

de bizi doğrudan ya da dolaylı sınavarak imtihan etmektedir. Bizim de imtihan ettiğimiz kimseler olmuştur. Böylece hayatta imtihanlar hiç bitmemekte, biri bittiğinde diğeri başlamaktadır. İmtihanlarda beklenen başarı elde edilememiş olsa da her biri kişiye hayati önemi haiz tecrübeler kazandırmaktadır. Sınavda başarısız olan birisi, en azından, çok istediği bir işin olmayacağını yaşayarak tecrübe etmiş olur. Bu sebeple sınavları hayat memmat meselesi olarak görmemek gerekir.

Bakara Sûresi 216. ayette şöyle buyrulmaktadır: *“Bazı şeyler vardır, hoşlanmazsınız; fakat o sizin için hayırlıdır. Bazı şeyler de vardır, hoşlanırsınız; fakat o sizin için şerdir. En iyisini siz bilmezsiniz, Allah bilir.”* Atalarımız da *“Olanda hayır vardır.”* demişlerdir. Sınav sonuçlarını da bu anlayışla karşıladığımızda hem daha sağlıklı değerlendirme yaparız hem de kendi ruh sağlığımızı korumuş oluruz.

Özetle belirtmek gerekirse, istisna başarılar için müstesna gayret gereklidir.

KABUL EYLE ALLAH'IM

Beşiklerden mezarlara giderken,
Günden güne katlanıyor günahım,
Ömrümüze yıllar vedâ ederken,
Kulluğunla gönenir mi sabahım?
Tevbemizi kabul eyle Allah'im!..

Yâ Rab bizi, kenetlenmiş saf eyle,
Affa lâîk olmasak da af eyle!
Bahşettiğin bin bir türlü süreyle,
Silinir mi alnımdaki siyahım?
Tevbemizi kabul eyle Allah'im!..

Melekü'l-mevt karşımıza durunca,
Münkir-Nekir ahvâlimiz sorunca,
Boyutlardan boyutlara varınca,
Pişman olsam, duyulur mu eyvahım?
Tevbemizi kabul eyle Allah'im!..

Kime kalmış, bu dünyanın tapusu,
Fânî olur fânîlerin yapısı!
Kapanmadan evvel tevbe kapısı,
Kur'ân imiş, sünnet imiş felâhım,
Tevbemizi kabul eyle Allah'im!..

Celil, Hakk'a hangi yüzle gidersin?
Tevbe bozar, yine tevbe edersin!
Affedersin, affetmeyi seversin,
Yakarıştan var mı başka silâhım;
Tevbemizi kabul eyle Allah'im!..
Sen Rahman'sın affet bizi Allah'im!..

Halil GÖKKAYA

ŞİİRLER ŞAIRLER MECLİSLER

► Sait ÖZER

Kitabın adı: Şiirler Şairler Meclisler

Yazar: İskender Pala

Yayınevi: L&M Kitaplığı

Yayın yeri ve yılı: İstanbul / 2022

Sayfa sayısı: 248

Yaş aralığı: 14+

İşlenen konular: 15-19. yüzyıllar arası Klasik Türk Edebiyatı şair ve şiir meclisleri...

Kitabın ön söz bölümünde şunları okuyoruz: “Bu kitap ilmî bir iddia ile yazılmış bir kitap değildir. Amacı sadece eski şairlerin meraklı, dramatik ve tamamıyla beşerî taraflarını göz önüne sermek ve Klasik Türk Şiiri’ni sadece bu yönüyle inceleme konusu yapmaktır.” Ön sözden sonra 15-19. yüzyıllar arasında varlığını çok güçlü hissettiren Klasik Türk Şiiri, yazarın bu sözleri çerçevesinde değerlendirilmiş. Yüzyıllara göre bölüm başlıkları ise şu şekilde:

15. yüzyıl: Tercüme ve Nazireler Çağı

16. yüzyıl: Gazeller ve Musammatlar Çağı

17. yüzyıl: Kasideler ve Mesnevîler Çağı

18. yüzyıl: Medhiyeler ve Şarkılar Çağı

19. yüzyıl: Beyitler ve Terki-i Bendler Çağı

Divan Edebiyatı, Yüksek Zümre Edebiyatı, Klasik Dönem Türk Edebiyatı, Saray Edebiyatı gibi pek çok adlandırmalarla anılan ve Türk edebiyatının 15-19. yüzyıllar arasında Anadolu sahasında etkili olan dönemi olan bu edebiyat, geride çok büyük bir hazine bırakmıştır. Özellikle dönem şairleri hemen her şeyi şiirlerine konu edinmişlerdir. Elbette dönemlerin dil/sanat anlayışları ve bunları ifade ediş biçimleri günümüzdekinden farklıdır. Bu durum, zaman zaman bu dönem edebiyatının dışlanmasına sebep olmuştur. Özellikle gençler, dilinden dolayı bu edebiyata pek ilgi göstermemişlerdir ancak son yıllarda yapılan çalışmalar, bu kitabın yazarı Prof. Dr. İskender Pala ve başka edebiyatçıların yap-

tıkları inceleme ve araştırmalar ve bunun neticesinde bulgularını farklı üsluplarla kitaplaştırmaları özellikle gençlerin ön yargılarını kırmıştır. İnsanlarımız, bu edebiyatın aslında anlaşılabilir bir edebiyat olmayıp tam tersine zenginliklerle dolu bir edebiyat olduğunu ve bu zenginliklere dalmanın onlara farklı bakış açıları kazandırdığını görmüşlerdir.

Prof. Dr. İskender Pala, bu eseri ve diğer eserlerinde “tezkireler, hatıralar, seyahatnâmeler ve tarihe ait bir yığın kaynağı” gözden geçirmiştir. Bunu yaparken hareket noktasını yine kendi cümlelerinden okuyalım: “Şiir tarihimizin bütün uzaklıklarını yakın etmenin başka yolu var mıydı, bilmiyorum. Bilimin ve meslekî eserlerin, içlerinde birer tarih hazinesi barındırdıklarını inkâr etmeyeceğim ve elbette ki bilim ile yükslebileceğimizin idrakindeyim.” Bu farkındalık, beraberinde yıllarca bir şekilde unutulmuş ya da unutturulmuş ve üstü tozlanmış bir edebiyatı gençlerle buluşturma gayretini ortaya çıkarmıştır. “Klasik Türk Şiiri’nin genç kuşaklarla birebir temasının onları eğlendirirken eğitmekten geçtiğini vehmettiğim için bu kitabı yazdım. Yani bu kitap ne üniversite edebiyat öğrencileri ne de genç şairler için yazılmıştır. Bu kitap, şiirden hoşlanan herkese hitap eder ve tamamı şiir tarihimize tertiplenmiş hülyalı bir yolculuktan ibarettir. Eğer macera arıyorsak bu bir maceradan ibarettir.”

Klasik Türk Şiiri’nin romanı da diyebileceğimiz bu eser, Klasik Edebiyat’a ilgi gösterenlerin zevkle okuyabileceği, farklı ve yeni şeyler öğrenebileceği güzellikte... Tavsiye ederim. İyi okumalar...

SELİM KALP SAHİBİ OLMAK

▶ Raziye SAĞLAM

“Biz, elhamdülillah, Müslüman’ız ve “Doğru sözlü, dürüst ve güvenilir tacir, nebiler, sıddıklar ve şehitlerle beraberdir.” buyuran bir Peygamber (s.a.v.)’in ümmetiyiz.”

Birkaç gündür iki ablama birlikte Afyon Kaplıcalarındayız. Bu seyahat, hayatın yoğun temposu içinde, bir nefes alma gibi oldu. Çarşığı gezerken, bir dükkânda çalışan bir çocuk, bizim uzaktan geldiğimizi anlamış olmalı ki “Abla, Afyon’u beğendiniz mi?” diye sorunca ben “Ülkemin her şehri ayrı güzel.” dedim. Çocuk cevabımı beğenmedi ve “Hep aynı cevap verilir.” gibi bir şeyler mırıldandı ama gerçekten Darende başta olmak üzere, gittiğim her şehir ayrı bir güzeldir benim için. Herhangi bir Anadolu şehrine gittiğimizde, alışveriş yaparken marketlerde olanlardan değil de halkın kendi ürettiği ürünlerden almayı isteriz. Bunları alırken de gerek esnaftan gerek satışı yapan köylü ve çiftçilerden samimiyet ve dürüstlük bekleriz doğal olarak. Konuyu biraz daha açmak adına, cuma günü yaşadığımız bir olayı paylaşmak istiyorum sizinle:

Camiye yakın bir yerde bir kadın, “Kendi tereyağım. Üç tane kaldı.” deyince üçümüz de hem iyi bir tereyağı yemek hem de üretici bir kadına destek olmak isteğiyle hepsini aldık. Camiden çıktığımızda aynı kadını yine üç tane tereyağı satarken görünce ben, kendimi tutamayıp, “Hani son üç taneydi.” dedim. Kadın güldü ve “Bu üç son, satıp gidecem.” dedi. Asıl sürpriz ise evde bizi bekliyordu. Zira tereyağı diye aldığımız yağın tereyağı ile hiç ilgisi yoktu. Şimdi geri götürüp paramızı almayı düşünüyoruz ama bilmiyorum, yapar mıyız? Keza haşhaş ezmesi aldık iki farklı yerden ve iki farklı fiyata ama daha pahalı olandan bile leblebi tadı gelince -doğrusu- çok üzüldük. Tabii karşılaştığımız birkaç örnekten dolayı bütün bir halkı zan altında bırakmak da bir yanlış daha büyük yanlış yaparak anlatmak olur. Dürüst olanları tenzih ederken, suizandan da Allah’a sığınırız.

“Darende başta olmak üzere, gittiğim her şehir ayrı bir güzelliği vardır benim için.”

Afyon, çok faydalı şifalı sularının yanında doğası ve özellikle tarihte yolculuk yapmanızı sağlayan Frigya Vadisi'yle çok güzel bir şehrimiz. Cüznel vakit geçirdiğimiz çok da güzel arkadaşlarımız var. Bunların yanı sıra sucuğu, süt ürünleri, mercimekli bükmesi, haşhaş, kaymağı ve patatesiyle meşhur olmuş bir şehrimiz ama -gönül ister ki- biraz önce bahsettiğim bu tür durumlarla sadece Afyon'da değil hiçbir şehrimizde karşılaşılmasın. Çünkü biz, elhamdülillah, Müslüman'ız ve “Doğru sözlü, dürüst ve güvenilir tacir, nebiler, siddikler ve şehitlerle beraberdir.” buyuran bir Peygamber (s.a.v.)'in ümmetiyiz.

İnsan bu örnekleri görünce Muhammed İkbâl'in şu sözlerini düşünmeden edemiyor:

“Müslümanların yeniden Müslüman olması lazım.”

II. Mahmud'un İki Nahif Kızı SALIHA VE MİHRİMAH SULTAN

🎥 Bengisu HAYAT

"II. Mahmud, kızının ruhunu hoşnut etmek ve adını yaşatmak için 1838'de Eyüp'teki Nişancılar Camii'nin duvarına Sultan Mahmud Çeşmesi'ni inşa ettirmiştir."

Saliha Sultan

Sultan II. Mahmud'un kısa ömürlü kızlarındandır. 17 Nisan 1811'de, Aşub-i Can Kadın'dan dünyaya gelmiştir. Doğmadan önce hazırlanan doğum eşyası hazineden, Aşub-i Can Kadın'ın dairesine gönderilmiştir. Doğunca kutlamalar yapılmış ve devlet erkânına şerbetler sunulmuştur. Babası II. Mahmud'a tebrik ve teşekkür mektupları gelmiştir. II. Mahmud, kızı 23 yaşına girince onu, Tophane Müşiri Gürcü Halil Rifat Paşa ile evlendirmek üzere harekete geçmiştir. Sadrazama bir hatt-ı hümayun göndererek nişan ve nikâh hazırlıklarına başlamasını bildirmiştir. Kısa zamanda cihazı/çeyizi hazırlanan Saliha Sultan'ın düğün töreni, 1834 yılı Mayıs ayının bir Cumartesi günü, Dolmabahçe Sarayı'nın bulunduğu meydanda düzenlenmiştir. Saliha Sultan, düğününün tertiplendiği yerden Gelin Alayı eşliğinde alınarak, ikameti için tahsis edilen Fındıklı Sarayı'na getirilmiş ve böylece düğün merasimi sona ermiştir. Bu evliliğinden Abdülhamid, Cavid ve Asaf Mahmud Celâl adıyla üç erkek çocuğu, Ayşe Sıdika adıyla da bir kız çocuğu dünyaya gelmiştir. Oğlu Abdülhamid'i erken yaşta kaybetmiştir. Arkasından da babası II. Mahmud'u ebediyete yolcu etmesi zatına çok ağır gelmiş ve üst üste yaşadığı bu iki acının üzüntüsünü kaldıramamıştır. Nihayetinde, 32 yaşındayken, 6 Şubat 1843 tarihinde kendisi de baki âleme göç etmiştir. Nahif bedeni, Sultan II. Mahmud'un Divanyolu'ndaki türbesine emanet edilmiştir.

Mihrimah Sultan

Sultan II. Mahmud'un henüz hayatının baharındayken fani dünyadan göçen kızlarındandır. 29 Haziran 1812 tarihinde Hoşyar Kadın'dan doğmuştur. Padişah'ın emriyle veladeti Memalik-i Osmaniye'nin her tarafına ilan edilmiştir. Babasının takdiriyle 1835'te

“Saliha Sultan 23 yaşına girince onu, Tophane Müşiri Gürcü Halil Rifat Paşa ile evlenmiştir.”

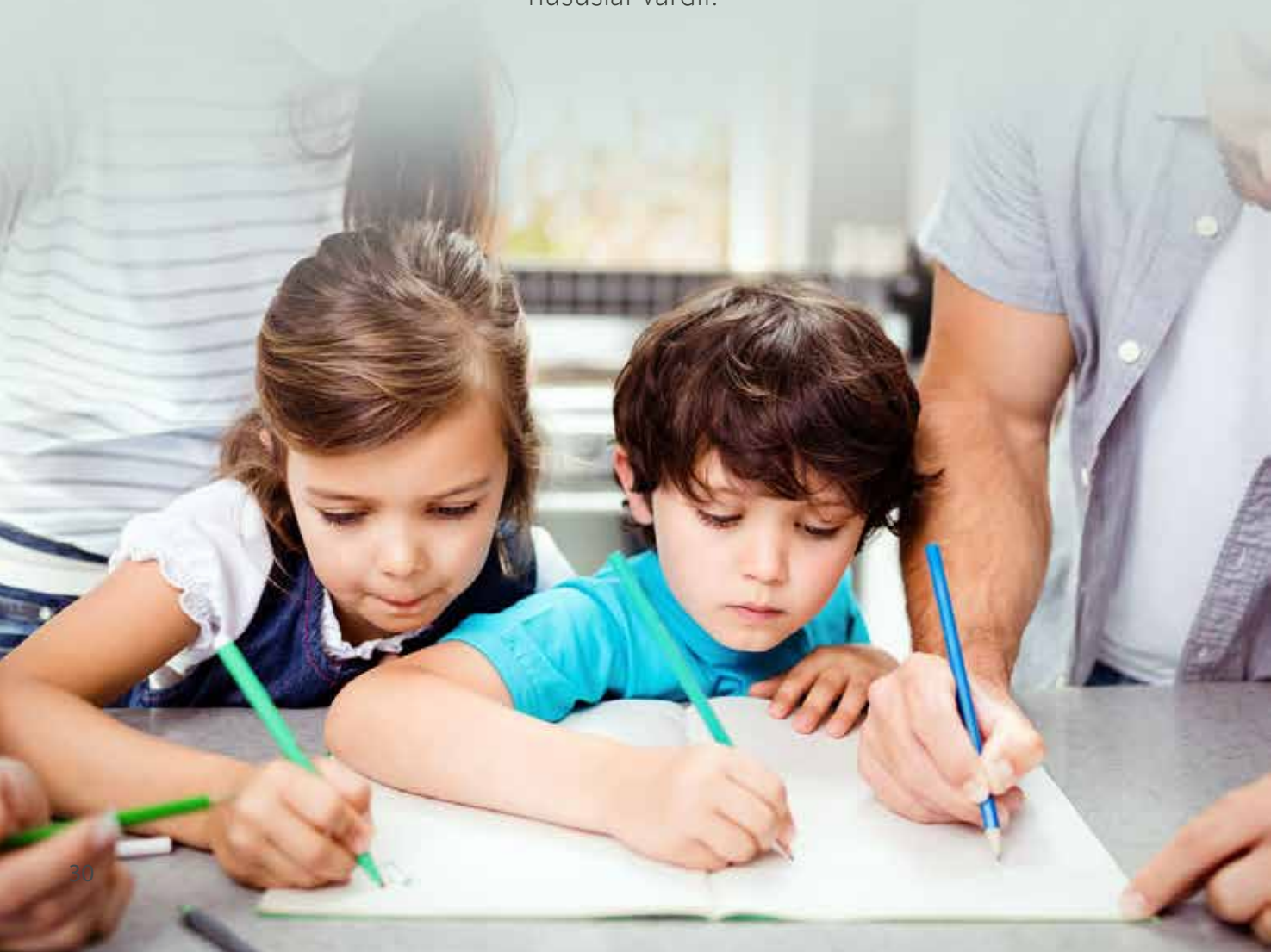
Kaptan-ı Derya Ferik Mehmed Said Paşa ile nişanlandı, bir sene sonra da -24 yaşındayken- evlendirildi. Nikâhı, devlet adamları ve ulemanın huzurunda Topkapı Sarayı'nda kıyıldı. Mihrimah Sultan, muazzam bir gelin alayı eşliğinde, İzzetâbâd Sarayı'na gönderilmiştir.

Ne var ki Mihrimah Sultan'a evlilik yaramamıştır. Sultan II. Mahmud, düğünden bir zaman sonra, Damat Said Paşa'yı vazifesinden azlederek Bursa'ya göndermiştir. Bu hal, Mihrimah Sultan ile annesi Hoşyar Kadın'ı ziyadesiyle üzmüştür. Hoşyar Kadın'ın araya girmesiyle Said Paşa, Padişah tarafından bağışlanıp yeniden İstanbul'a dönmüştür. Çiftin, 3 Temmuz 1838'de, Sultanzade Abdullah isminde bir çocukları dünyaya gelmiştir. Ancak Mihrimah Sultan'ın duyduğu sevinç ve saadet yılları uzun sürmemiştir. Muhtemelen o devrin yaygın hastalıklarından olan vereme yakalanarak, 31 Ağustos 1838'de, 26 yaşındayken hayata veda etmiştir. Zayıf bedeni, büyükannesi Nakşidil Sultan'ın Fatih'teki türbesine gömülmüştür. Mihrimah Sultan'ın genç yaşta vefat etmesi tüm hanedan, harem ve devlet mensuplarında derin üzüntüye yol açmıştır. II. Mahmud, kızının ruhunu hoşnut etmek ve adını yaşatmak için 1838'de Eyüp'teki Nişancılar Camii'nin duvarına Sultan Mahmud Çeşmesi'ni inşa ettirmiştir. Validesi Hoşyar Kadınefendi ise 1840'ta Kasımpaşa Elhac Mahallesi'ndeki çeşmeyi, 1844-1845'te Burgaz'daki medrese ve camiyi, 1844'te Bozok Sancağı'ndaki cami ve medreseyi bina ettirmiştir.

ÜNİVERSİTE SINAVINDA ANNE BABALARA DÜŞEN GÖREVLER NEDİR BU SINAV KAYGISI?

▶ M. Emin KARABACAK

“Bilgi eksiği olmayıp da sınavda başarısız olan binlerce öğrenci vardır. Bu açıdan bakıldığı zaman, anne babaların da dikkat etmeleri gereken bazı hususlar vardır.”

Sınav kaygısı, sınava çalışmak yerine, sınavda başarısız olunduğu takdirde başa gelebilecek olumsuzlukları düşünmektir.

Sınav kaygısı, dikkatini sorulara vermek yerine, daha çok sınav sonunda yaşanabilecek olumsuzluklara yoğunlaşmaktır. Başka bir ifadeyle sınav kaygısı, kendinden beklenen başarıları gerçekleştirip gerçekleştiremeyeceği korkusudur.

Sınav kaygısının temelinde, çocuğun ders çalışırken ya da sınavda yapması gerekenler (ders çalışma, soru çözme) yerine, anne babasının beklenti adına söylediklerini düşünmesi ve o andaki sorumluluklarını yerine getirememeye korkusu vardır.

Sınav kaygısı, öz güvene bağlı olarak sınava yeterince motive olunamamasından, sınava yeterince çalışılmamasından, derslere ve sınava çalışılırken verimli ders çalışma tekniklerine dikkat edilmemesinden kaynaklanmaktadır.

Normal sınav kaygısı çocuklar için faydalıdır; çünkü kaygı, öğrenciyi öğrenmeye motive eder. Yine normal sınav kaygısı, çocuklara sorumluluk duygusu kazandırarak başarıya ulaşmayı kolaylaştırır.

Sınav kaygısını daha çok; planlı ve programlı bir şekilde ders çalışmayan, sınavlarda nasıl hareket edileceğini bilmeyen, sınavı ölüm kalım savaşı olarak gören çocuklar yaşamaktadır.

Yine sınav kaygısını sınavda başarısız olduğu zaman ailesinin kendisini sevmeyeceğini düşünen, sınavlarda bilgisinden çok kişiliğinin ölçüleceğini düşünen, yetenekleri üstünde beklenti içinde olunan çocuklar daha fazla yaşamaktadırlar.

Bununla birlikte; kendisine yapılan harcamaların hesabı sorulan, arkadaşlarıyla kıyaslanan, sınavda başarılı olma konusunda psi-

“Sınav kaygısı, öz güvene bağlı olarak sınava yeterince motive olunamamasından, sınava yeterince çalışılmamasından, derslere ve sınava çalışılırken verimli ders çalışma tekniklerine dikkat edilmemesinden kaynaklanmaktadır.”

kolojik baskı yapılan çocuklar, sınav kaygısını daha fazla yaşamaktadır.

Kaygı yaşayan çocuklar yüzeysel nefes aldığından beyne ve kana yeteri kadar oksijen gitmediği için vücudun dengesi bozulur. Vücudunun dengesi bozulan çocuk, sağlıklı düşünemeyeceğinden soruları da doğru cevaplayamayacaktır.

Kaygıya Bağlı Olarak Vücutta Meydana Gelen Değişiklikler

1. Hızlı ve yüzeysel nefes alma,
2. Ellerde ve bacaklarda titreme,
3. Yüzde kızarma,
4. Yerinde duramama,
5. Sık sık tualete gitme ihtiyacı,

6. Terleme,
7. Nefes almakta zorlanma,
8. Tüylerin diken diken olması,
9. Boğazların kuruması
10. Kısa süreli de olsa bellek yitimi vs. görülür.

Çocukların sınavlarda yaşadıkları en büyük problem, kısa süreli de olsa, bildiklerini unutmaya bağlı olarak panik yapmalarıdır. Kısa süreli bellek yitimi geçici olduğundan panik olmak yerine uygun bir nefes alma egzersizi yapılmalıdır. Tabii ki bu nefes alma egzersizi sınavlarda olduğu gibi sınavlara hazırlanırken de yapılmalıdır.

Sınav Kaygısını Azaltmada Anne Babalara Düşen Görevler

Sınavlar, eğitim ve öğretimin ayrılmaz bir parçası olduğundan, öğrenci başarısı için büyük önem taşımaktadır.

Çocukların emeklerinin karşılığını almaları, sınavlarda gösterecekleri performansa bağlıdır. Bilgi eksikliği olmayıp da sınavda başarısız olan binlerce öğrenci vardır. Bütün bunlar göz önünde bulundurulduğu zaman, anne babaların da dikkat etmeleri gereken bazı hususlar vardır.

Çocukların Sınav Kaygılarını Azaltmada Anne Babalara Düşen Görevler

1. Çocukların sınav kaygılarını artıracak olumsuz değerlendirmelerden ve kıyaslamalardan kaçınılmalı.
2. Çocukların kaygılarını artıracak ortam ve konuşmalardan uzak durulmalı.
3. Çocukların sınav kaygılarına saygı duyulmalı.
4. Çocukların kaygılarını paylaşabilecek ortamlar oluşturulmalı.
5. Çocukların başarısızlıkları yerine başarıları ön plana çıkarılmalı.

6. Çocukların kapasitelerinin üstünde bir beklenti içine girilmemeli.

7. Çocukların sınavlarda kişiliklerinin değil de bilgilerinin ölçüleceği anlatılmalı.

8. Çocuklara yapılan fedakârlıklar (dershaneye gönderdim, yemedim yedir-dim...) sürekli gündeme getirilmemeli.

9. Her şeye rağmen kendileri için vazgeçilmez oldukları hissettirilmeli.

10. Sınavda alacağı sonuç ne olursa olsun, ona olan sevgilerinin azalmayacağı ifade edilmeli.

11. Çocukların sınavlara kadar sağlığını olumsuz etkileyecek soğuk içeceklerden ve yağlı yiyeceklerden uzak durmaları sağlanmalı.

12. Sınav öncesinde çocukları yorucu işlerden, mideyi bozabilecek yiyecek ve içeceklerden uzak tutmalı.

13. "Ben sana söylemiştim, benim sözümü tutsaydın..." ile başlayan cümleler kurmadan kaçınılmalı.

14. Aile içinde aile bireylerinin aynı doğrultuda düşünmelerine, farklı tutum içinde olmamalarına özen gösterilmeli.

15. Çocukların gösterdiği başarı asla ve asla küçümsenmemeli.

16. Sınavların hayat için bir amaç olmadığı, sadece geleceğin belirlenmesinde bir araç olduğu ifade edilmeli.

17. Sınav bitimine kadar çocuğu okul bahçesinde beklemeli ve sınav çıkışı ona sarılmalı.

18. Anne babaların çocukları için yapacakları duaların kabul olunacağı bilinerek onlara bol bol dua edilmeli.

Sonuç olarak; kaygısına saygı duyulan, kaygısının anlaşıldığını, kendisine güvenildiğini hisseden çocuklar, kaygıyı daha az yaşayacak ve daha başarılı olacaklardır.

BİLÂL-İ HABEŞÎ (R.A.)

🔴 N. Nida DURAN

Bilâl, Habeşistanlı bir köle idi. Ümeyye bin Halef'in kölesiydi. Peygamber Efendimiz, İslâm dinini yaymaya başlayınca zaman zaman Rasûlullah'a gidip mübarek sohbetini dinlerdi. Efendisi Ümeyye bin Halef, İslâmiyet'e şiddetle karşıydı. Bilâl'in İslâm'a girdiğini duyunca çılgına döndü. Onu dinden caydırmak için ona akıl almaz işkenceler tatbik etti. Fakat Bilal-i Habeşi (r.a.) işkence hâlindeyken de Allah'ın birliğini haykırarak "Ehad, Ehad!" dedi.

Bir gün yine böyle işkenceler altında inlerken yanından Hz. Ebû Bekir geçti. Bilâl'in durumunu görünce çok üzüldü. Dayanamayarak, "Ey Ümeyye, bu zorbalığa ne kadar devam edeceksin?!" diye çıktı. Ümeyye "Onu bozan sensin, putlarımızdan sen soğuttun! Çok acıyorsan, gel de kurtar!" dedi.

Hz. Ebû Bekir Efendimiz, "Benim Müslüman olmayan bir kölem var. Bilâl'le değişelim. O, Bilâl'den daha güçlüdür." diye teklifte bulundu. Ümeyye bu teklifi kabul etti. Hz. Ebû Bekir (r.a.), Hz. Bilâl'i bu işkencelerden kurtardı ve Allah için azat etti. Rasûlullah ve sahabiler, müminleri namaza çağırmak için müzakerede bulunuyorlardı ve ezanı okuma vazifesi de Hz. Bilâl'e verildi. Bilâl'in en çok sevdiği şeylerden biri, Rasûlullah'ın kendisine, "Bilâl, kalk; ezan oku!" hitabıydı. Rasûlullah, "Ne mutlu Bilâl'e! O, müezzinlerin efendisidir." beyanıyla Bilâl'e olan sevgisini dile getirmişti. Peygamber Efendimiz'in Bilâl'e ezanı okuma vazifesini vermesi, İslâm düşmanlarını çılgına çevirdi. Eskiden köleleri olan biri, bugün kalkıp

onları açıktan açığa Allah'a çağırıyordu.

Rasûlullah Efendimiz bir gün Hz. Bilâl'e, "Yâ Bilâl, (Mirac Gecesi'nde) Cebrail'le birlikte cennete girerken arkamda ayak sesleri duydum. Cebrail'e, 'Bu ayak sesleri kimindir?' diye sordum. Cebrail bana, 'Bilâl'indir.' dedi. Sen hangi hayırlı işleri yapıyorsun ki bu dereceye vardın?" diye sordu. Hz. Bilâl şöyle dedi: "Yâ Rasûlallah, farzları yerine getiriyorum. Bir de her zaman abdestli bulunmaya dikkat ediyorum."

Peygamberimiz'in onun hakkındaki senası

Bilâl'i gurura sevk etmedi. Peygamber Efendimiz'in onun hakkındaki senaları hatırlatıldığında, "Daha dün Habeşli bir köle değil miydim?" derdi. Tevazu gösterdiğinden Cenâb-ı Hak onun manevî makamını yüceltmişti. Hazreti Bilal (r.a.), Peygamberimiz'in vefatına dayanamayarak Medine'den Şam'a hicret etti. Şam'da gördüğü bir rüya üzerine, Medine'yi ziyarete geldi. Hz. Hasan ve Hüseyin'i Rasûlullah'ın kabri saadeti yanında gördü. Rasûlullah'ın vefatından

sonra Medine'de hiç ezan okumamıştı. Rasûlullah olmadan ezan okumaya dayanamıyordu. Hz. Hasan ve Hüseyin Efendilerimizin ısrarlarıyla -son olarak- Medine'de bir ezan okumaya karar verdi. Okuduğu sabah ezanıyla Medine'de sokaklar insan seli oldu. Rasûlullah'ın devrini hatırlıyor, ağlaşıyorlardı. Sanki Rasûlullah kalkmış, Bilâl'e ezan okutmuştu... Herkes Rasûlullah'a olan hasretini bir derece gidermişti.

Hz. Bilâl tekrar Şam'a döndü. Hicret'in 20. senesinde Şam'da vefat etti.

DİVÂN-I HULÛSİ

MOBİL

UYGULAMASI

YAYINLANDI!

20.Yüzyıl Mutasavvıf Dîvân Şâiri
Es-Seyyid Osman Hulûsî Efendi'nin
Dîvân-ı Hulûsî-i Dârendevî adlı eseri
Mobil Uygulamaya Aktarıldı!

- Oku - İncele - Dinle
- Fihrist - Arama
- Sözlük - Kelimeler
- Dîvân Radyo
- Dîvândan Görseller

Android ve IOS
Platformlarından
Ücretsiz
İndirebilirsiniz.

ANDROID & IOS İNDİR

ES-SEYYİD OSMAN
HULÛSİ EFENDİ VAKFI

El-Muahhir

Geriye Bırakan, Erteleyen

Arapça'da el-Muahhir, "geriye bırakan, erteleyen" anlamlarına gelir. Bu isim, Kur'ân-ı Kerim'de isim kalıbıyla değil, fiil kalıbıyla yer almıştır. Mü'min açısından dünya hayatı bir sınanma yeridir. Yerine göre zenginlikle fakirlikle, açlıkla toklukla, kadın ya da erkek olmakla, iyilerle kötülerle, başarı ile başarısızlıkla, gençlikle yaşlılıkla, makamla mevkiyle, korkuyla sevgiyle, ölümle dirimle vb. birçok olayla sınanmaktayız. Beşerî planda elden gelenler yapıldıktan sonra sonucun başarısızlıkla sonuçlanması, ya da bizimle aynı koşuda yer alanlardan geride kalmamız övünülecek ya da dövünülecek bir şey değildir. Burada, inancımızın devreye girmesi gerekir. İnsan, sıkıntı ânında ferahlık hissedebiliyorsa olgun bir mü'minlik vasfını elde etmiş demektir. İsyân etme ya da sızlanma yerine İlâhî hükme nızâ göstermelidir. Mü'min bir kimsenin kendince itaatının çokluğuna güvenmesi ya da masiyet ve günahının çokluğundan dolayı ümitsizliğe düşmesi doğru değildir. Yüce Rabb'imizin el-Muahhir olduğuna inanan bir mü'min, havf ve reca, korku ve ümit arasında bir hayat yaşamalıdır. Biz mü'minler, hayatımızda işler olumlu gittiği zaman bu başarıyı kendi gayretimize ve çabamıza bağlarız. Fakat işler başarısız gittiği zaman hemen gündemimize kader-i ilâhiyi alınız. İşlerin iyi gitmemesi, bir erteleme ve geri bırakılma olarak görülür. Hiç şüphesiz, konunun "şer problemiyle" de yakından ilişkisi vardır. İnsan hayatında şer, istenmeyen, arzu edilmeyen bir fiildir. Bu kelime; nitelikleri düşük olan, hoşça gitmeyen, işe yaramayan ve değersiz olan söz ve başımıza gelen olaylar hakkında kullanılır. Ona göre, her şer gibi görülenin zımında hayır vardır. Acı ve ıstıraplar, nihâi iyiliğimiz için tahammül etmemiz gereken tedaviler gibidir. İnsanlar gerçek merhameti yanlış anlıyorlar ve acı verenin merhametsiz olduğunu düşünüyorlar; hâlbuki bu, her zaman için böyle değildir. Duygusal bir anne, çocuğuna acı veren bir tedaviye karşı çıkarken, akıllı bir baba buna razı olur.

Özetle, Yüce Rabb'imizin el-Muahhir isminden çıkaracağımız sonuç, bizler O'nun geri bırakan ve erteleyen anlamına gelen el-Muahhir ismine iman ediyoruz. Mü'min kimse, herhangi meşrû olan bir işi gerçekleştirmede elinden gelen çabayı göstermesine rağmen başarılı olamıyorsa "tevekkül" inancını devreye sokmalıdır. Bu işi başarılanlardan geriye kalmasını olumsuz olarak yorumlamamalı, bu işteki başarısızlığının, insani hatanın dışında ilâhî hikmetle de bir bağlantısı olduğunu düşünmelidir. Olayı, kendisi hakkında kötü ya da bir kayıp olarak telakki etmemeli, aksine, yararı olan bir sonuç olarak değerlendirmelidir.

Gazze de Dođmak

Bebek anne karnında, üstüne ateş yağdı,
Babadan yetim yavru, anneden öksüz doğdu,
Bombaların altında kim süt verecek ona,
Gazze yok oluyorken tilki, kartalı bođdu.

Anne karnında yetim, öksüz doğdu bu yavru,
Ay yüzünü saklarken koştı güneşe doğru,
Bu nasıl bir katliam? Soru içinde soru,
Gazze yok oluyorken tilki, kartalı bođdu.

Dünyaya gelen yavru de üveyk de suna,
Hangi gözü yaşlı kul yavrum diyecek ona,
Nasıl büyür bir çocuk başında yoksa ana,
Gazze yok oluyorken tilki, kartalı bođdu.

Gazze'de doğan bebek, tutunsun hangi dala,
Tıkadılar dört yanı, nasıl koyulsun yola?
Böylesi bir mezalim yer yüzünde var m'ola,
Gazze yok oluyorken tilki, kartalı bođdu.

Rabia BARIŞ